

**Система екологічного
моніторингу
біорізноманіття в
Україні та світі**

Біорізноманіття є буквально життям на землі, й нашим першочерговим завданням є його збереження заради самих живих організмів, заради нас та прийдешніх поколінь. **Моніторинг біорізноманіття** – це система періодичних спостережень за станом та динамікою живих організмів за чітко визначеною схемою показників. Це дає змогу відслідковувати зміни чисельності та поширення певних видів. Спостереження ж за індикаторними видами дозволяє відслідковувати зміни в екосистемах. Тільки знання поточного стану екосистеми дозволить розробити ефективні заходи для збереження унікальних природних комплексів.

Екологічний моніторинг біорізноманіття - це система регулярного спостереження, збору та аналізу даних про стан флори, фауни, екосистем та природних середовищ з метою збереження біологічного різноманіття.

В Україні діє Національна система моніторингу довкілля, до якої входять елементи моніторингу біорізноманіття:

- ✓ Мережа природоохоронних територій (національні парки, біосферні заповідники)
- ✓ Наукові установи НАН України (Інститут зоології, ботаніки тощо)
- ✓ Червона книга України - один з інструментів моніторингу рідкісних видів
- ✓ Супутниковий моніторинг (використовується для спостереження за станом лісів, водойм, луків тощо)
- ✓ Міжнародна співпраця, зокрема участь у програмах Боннської, Бернської конвенцій та Конвенції про біорізноманіття

Світовий підхід включає як національні, так і міжнародні системи:

- ✓ GBIF (Global Biodiversity Information Facility) - глобальна відкрита база даних про біорізноманіття
- ✓ IPBES (Міжурядова платформа з біорізноманіття) - наукова оцінка стану біорізноманіття
- ✓ IUCN Red List - Червоний список видів, що перебувають під загрозою
- ✓ Citizen Science Projects - платформи на кшталт iNaturalist або eBird, де громадяни допомагають у зборі даних

**Про затвердження Порядку
здійснення моніторингу
біологічного та
ландшафтного різноманіття**

ПОСТАНОВА КМУ

від 17 січня 2025 р. № 45

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/45-2025-%D0%BF#Text>

Порядок визначає основні вимоги до організації та здійснення моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття, взаємодії суб'єктів моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття у процесі його здійснення і забезпечення органів державної влади та органів місцевого самоврядування інформацією для прийняття рішень щодо біологічного та ландшафтного різноманіття

Моніторинг біологічного та ландшафтного різноманіття здійснюється суб'єктами моніторингу з метою:

- ✓ забезпечення організації постійних або періодичних спостережень за об'єктами моніторингу;
- ✓ збирання, обробки, збереження, узагальнення, аналізу інформації про стан біологічного та ландшафтного різноманіття і його компонентів та обміну такою інформацією;
- ✓ оцінки та прогнозування змін і розроблення науково обґрунтованих планів і програм з покращення, збереження та відновлення біологічного та ландшафтного різноманіття, зокрема лісів;
- ✓ попередження, стримування втрат і сталого використання компонентів біологічного та ландшафтного різноманіття відповідно до програм моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття національного, регіонального, місцевого та об'єктового рівня.

Моніторинг біологічного та ландшафтного різноманіття є підсистемою державної системи моніторингу довкілля.

Об'єкти моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття

- ✓ види рослинного і тваринного світу, внесені до Червоної книги України

Об'єкти моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття

- ✓ рідкісні, такі, що перебувають під загрозою зникнення, і типові природні рослинні угруповання, внесені до Зеленої книги України

Об'єкти моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття

- ✓ види рослинного і тваринного світу, природні середовища існування, природні оселища, біотопи, угіддя і території, що перебувають під загрозою зникнення, підлягають охороні, збереженню та регулюванню використання, управлінню відповідно до міжнародних зобов'язань України:
- ❖ види рослин і тварин, що внесені в Додатки I, II, III до Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення;
- ❖ мігруючі види диких тварин, що внесені в Додатки I, II до Конвенції про збереження мігруючих видів диких тварин;
- ❖ види китоподібних, що внесені в Додаток I до Угоди про збереження китоподібних Чорного моря, Середземного моря та прилеглої акваторії Атлантичного океану;
- ❖ види водно-болотних птахів, що внесені в Додаток II до Угоди про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів;
- ❖ види кажанів, що внесені в Додаток I до Угоди про збереження популяцій європейських кажанів відповідно до Резолюції 3.7 “Поправка до Угоди про збереження кажанів в Європі”;
- ❖ біосферні резервати програми ЮНЕСКО “Людина і біосфера”;
- ❖ об'єкти всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО;

Об'єкти моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття

- ✓ види рослинного і тваринного світу, природні середовища існування, природні оселища, біотопи, угіддя і території, що перебувають під загрозою зникнення, підлягають охороні, збереженню та регулюванню використання, управлінню відповідно до міжнародних зобов'язань України:
- ❖ види птахів, що внесені в додатки I, II, III до Директиви Європейського Парламенту і Ради від 30 листопада 2009 р. № 2009/147/ЄС про збереження диких птахів;
- ❖ типи природних оселищ, що внесені в додаток I, види тварин та рослин, що внесені в додатки II, IV і V до Директиви Ради ЄС від 21 травня 1992 р. № 92/43/ЄЕС про збереження природних оселищ та дикої фауни і флори;
- ❖ водно-болотні угіддя, включені до Списку водно-болотних угідь міжнародного значення відповідно до Конвенції про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, переважно як середовище існування водоплавних птахів;
- ❖ види флори, що внесені в додаток I, види фауни, що внесені в додатки II, III до Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (далі - Бернська конвенція), типи природних середовищ існування (природних оселищ, біотопів), що перебувають під загрозою зникнення, внесені в додаток I до Резолюції 4, та природні середовища існування (оселища, біотопи, місцезростання) видів, що внесені в додаток I до Резолюції 6 Постійного комітету Бернської конвенції, території, включені до Списку офіційно номінованих територій Смарагдової мережі та Списку офіційно схвалених територій Смарагдової мережі;

Об'єкти моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття

- ✓ інвазійні (інвазивні) чужорідні види рослинного і тваринного світу, внесені до переліків, затверджених Міндовкіллям;

Об'єкти моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття

- ✓ об'єкти рослинного (крім лісових ресурсів, моніторинг яких здійснюється в підсистемі моніторингу лісів державної системи моніторингу довкілля) і тваринного світу, віднесені до природних ресурсів загальнодержавного значення, використання яких здійснюється в порядку спеціального використання;

Об'єкти моніторингу біологічного та ландшафтної різноманіття

- ✓ індикаторні види рослинного і тваринного світу, перелік яких визначається за необхідності відповідно до обраних методик оцінок і визначення стану природоохоронних та інших територій (елементів екомережі, прибережних захисних смуг, лісосмуг, сільськогосподарських угідь, земель лісового фонду, водних об'єктів тощо);

Об'єкти моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття

- ✓ генетично модифіковані організми

Об'єкти моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття

- ✓ біологічне та ландшафтне різноманіття в межах:
 - ❖ територій та об'єктів природно-заповідного фонду;
 - ❖ територій та об'єктів екомережі;
 - ❖ сільськогосподарських угідь, водних об'єктів, зокрема рибогосподарських, мисливських угідь, наданих у користування, степів і луків, боліт і торфовищ;

Об'єкти моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття

- ✓ елементи ландшафту

Суб'єктами моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття

❖ Міндовкілля - у частині:

- ✓ забезпечення функціонування підсистеми моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття державної системи моніторингу довкілля;
- ✓ створення та забезпечення функціонування інформаційно-аналітичних систем у сфері охорони біологічного та ландшафтного різноманіття, сфері охорони, використання та відтворення рослинного світу та тваринного світу, сфері використання та охорони екомережі та їх інтеграції із загальнодержавною екологічною автоматизованою інформаційно-аналітичною системою забезпечення прийняття управлінських рішень та доступу до екологічної інформації та її мережею;
- ✓ забезпечення здійснення моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття морських вод із урахуванням даних, зібраних у рамках функціонування підсистеми моніторингу вод державної системи моніторингу довкілля;
- ✓ забезпечення організації короткострокового та довгострокового прогнозування змін щодо навколишнього природного середовища, які мають враховуватися під час розроблення та виконання програм і здійснення заходів із економічного та соціального розвитку України, зокрема щодо охорони навколишнього природного середовища, використання та відтворення природних ресурсів і забезпечення екологічної безпеки;
- ✓ міжнародного співробітництва з питань здійснення моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття, вивчення, узагальнення та поширення міжнародного досвіду, організації виконання зобов'язань України відповідно до міжнародних природоохоронних договорів у частині підготовки національних звітів та оновлення інформації про види і території з міжнародними природоохоронними статусами на підставі даних моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття;

Суб'єктами моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття

- ❖ **МОН, Національна академія наук, Національна академія аграрних наук - у частині:**
 - ✓ сприяння підготовці та перепідготовці, підвищенню кваліфікації наукових і науково-технічних кадрів, необхідних для здійснення моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття;

Суб'єктами моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття

❖ Мінагрополітики - у частині:

- ✓ залучення центральних органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій, які перебувають у сфері його управління, виконавців моніторингових робіт і внесення відповідних змін до їх установчих документів і фінансового забезпечення виконання відповідних моніторингових робіт;
- ✓ сприяння підготовці та перепідготовці, підвищенню кваліфікації фахівців, необхідних для здійснення моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття, пов'язаного із сільськогосподарською діяльністю;

Суб'єктами моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття

❖ Держгеокадастр - у частині:

- ✓ надання геопросторових даних та метаданих національної інфраструктури геопросторових даних через національний геопортал, відомостей про землі, їх цільове призначення, обмеження в їх використанні, а також даних про кількісну і якісну характеристику земель, розподіл земель між власниками та користувачами, меліоративні мережі та складові частини меліоративних мереж, необхідних для організації та здійснення моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття;

Суб'єктами моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття

❖ Держлісагентство - у частині:

- ✓ надання інформації про лісовий фонд, отриманої під час ведення лісовпорядкування, національної інвентаризації лісів, обліку лісів та обміну даними, зібраними в рамках функціонування підсистеми моніторингу лісів;
- ✓ надання інформації, отриманої в результаті ведення державного обліку мисливських тварин;

Суб'єктами моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття

❖ Держрибагентство - у частині:

- ✓ надання інформації, отриманої в результаті ведення державного обліку, державного моніторингу, державного кадастру водних біоресурсів, а також державного обліку та державного реєстру рибогосподарських водних об'єктів (їх частин);

❖ Держводагентство - у частині:

- ✓ надання інформації, отриманої в результаті здійснення моніторингу поверхневих вод, включаючи прибережні води;

Суб'єктами моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття

❖ ДКА - у частині:

- ✓ надання архівної та оперативної інформації щодо дистанційного зондування Землі із космосу;

❖ ДАЗВ - у частині:

- ✓ надання інформації, отриманої в результаті здійснення моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття в зоні відчуження та зоні безумовного (обов'язкового) відселення, на території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи;

Суб'єктами моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття

❖ **Національна академія наук - у частині:**

- ✓ залучення наукових установ та установ природно-заповідного фонду, які перебувають у сфері її управління, визначення провідних наукових установ та організацій для науково-методичного забезпечення здійснення моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття за окремими групами об'єктів моніторингу, внесення відповідних змін до їх установчих документів і фінансового забезпечення виконання відповідних моніторингових робіт;
- ✓ здійснення науково-дослідного моніторингу об'єктів тваринного і рослинного світу, середовищ існування, оселищ, біотопів і ландшафтів;
- ✓ створення та збереження наукових колекцій, науково-дослідних матеріалів і банків науково-дослідних матеріалів, генетичних зразків, формування референтних зразків, зібраних під час здійснення моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття;
- ✓ ведення баз даних за відповідними об'єктами моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття, здійснення короткострокового і довгострокового прогнозування змін щодо біологічного та ландшафтного різноманіття;

Суб'єктами моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття

❖ **Національна академія аграрних наук - у частині:**

- ✓ залучення наукових установ та установ природно-заповідного фонду, які перебувають у сфері її управління, визначення провідних наукових установ та організацій для науково-методичного забезпечення здійснення моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття за окремими групами об'єктів моніторингу, внесення відповідних змін до їх установчих документів і фінансового забезпечення виконання відповідних моніторингових робіт;
- ✓ організації науково-дослідного моніторингу за об'єктами тваринного і рослинного світу та ландшафтами, пов'язаними із сільськогосподарською діяльністю;
- ✓ здійснення короткострокового і довгострокового прогнозування змін щодо біологічного та ландшафтного різноманіття у сфері сільського господарства і тваринництва;

Суб'єктами моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття

- ❖ **орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації - у частині:**
 - ✓ організаційного та фінансового забезпечення моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття, що здійснюється поза межами територій установ природно-заповідного фонду загальнодержавного значення;

- ❖ **наукові установи та організації, що належать до сфери управління центральних органів виконавчої влади, Національної академії наук та Національної академії аграрних наук, - у частині:**
 - ✓ виконання моніторингових робіт в обсягах, визначених програмою моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття відповідного рівня, за наявності фінансування або за згодою на безоплатній основі;

Суб'єктами моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття

- ❖ **установи природно-заповідного фонду, що належать до сфери управління центральних органів виконавчої влади, Національної академії наук та Національної академії аграрних наук, - у частині:**
 - ✓ здійснення фонових моніторингу за навколишнім природним середовищем та моніторингу за об'єктами біологічного та ландшафтного різноманіття, визначеними в пункті 5 цього Порядку, у межах території установи природно-заповідного фонду відповідної категорії;
 - ✓ виконання моніторингових робіт і верифікації первинних даних, зібраних за межами території установи природно-заповідного фонду в обсягах, визначених програмою моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття відповідного рівня, за наявності фінансування або за згодою на безоплатній основі;

Суб'єктами моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття

- ❖ підприємства, установи та організації, що належать до сфери управління центральних органів виконавчої влади, які здійснюють ведення мисливського та рибного господарства, - у частині:**
 - ✓ проведення первинного обліку чисельності і використання диких тварин, вивчення стану та характеристики угідь, де перебувають об'єкти тваринного світу, подання такої інформації уповноваженим державним органам, що організовують здійснення моніторингу тваринного світу (Держлісагентство, Держрибагентство);

- ❖ рибогосподарські та інші спеціалізовані науково-дослідні установи (наукові спостерігачі), наукові підприємства та організації, селекційні центри, що належать до сфери управління центральних органів виконавчої влади, Національної академії наук та Національної академії аграрних наук - у частині:**
 - ✓ збору первинних даних про запаси водних біоресурсів і стан рибогосподарських водних об'єктів (їх частин), подання такої інформації Держрибагентству.

Моніторинг біологічного та ландшафтного різноманіття здійснюється з урахуванням даних інших підсистем державної системи моніторингу довкілля, матеріалів і даних дистанційного зондування Землі та геопросторових даних, обмін якими здійснюється через національний геопортал та загальнодержавну екологічну автоматизовану інформаційно-аналітичну систему забезпечення прийняття управлінських рішень і доступу до екологічної інформації та її мережі або в іншому порядку відповідно до законодавства.

- ❖ Суб'єкти моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття забезпечують обмін між собою інформацією та даними, отриманими за результатами здійснення моніторингу, на безоплатній основі.
- ❖ Суб'єкти моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття можуть залучати до виконання моніторингових робіт підприємства, установи та організації, у віданні яких перебувають території та об'єкти природно-заповідного фонду.
- ❖ Суб'єкти, що здійснюють державний соціально-гігієнічний моніторинг, здійснюють заходи державного нагляду (контролю) за дотриманням законодавства про охорону навколишнього природного середовища, санітарного законодавства, законодавства у сфері рибного, мисливського, сільського господарства, безоплатно передають Міндовкілля інформацію, отриману за результатами здійснення моніторингу або заходів державного нагляду (контролю), щокварталу до 5 числа місяця, наступного за звітним.

Інформація про походження первинних даних та інших результатів моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття (авторство) зберігається в інформаційно-аналітичних системах у сферах охорони біологічного та ландшафтного різноманіття, охорони, використання та відтворення рослинного світу та тваринного світу, сфері використання та охорони екомережі.

Здійснення моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття в рамках функціонування державної системи моніторингу довкілля забезпечується на таких рівнях:

- 1) національний (державний) рівень;
- 2) регіональний рівень (рівень області чи біогеографічного регіону, зокрема Карпат);
- 3) локальний (місцевий) рівень (рівень окремої територіальної громади, природоохоронної території, конкретного місця існування видів рослинного і тваринного світу, біотопу, оселища);
- 4) об'єктовий рівень

Суб'єкти моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття вносять дані та інформацію, отримані на національному, регіональному, локальному та об'єктовому рівні, до інформаційно-аналітичних систем у сфері охорони біологічного та ландшафтного різноманіття, у сфері охорони, використання та відтворення рослинного світу та тваринного світу, сфері використання та охорони екомережі.

Загальна координація та організація здійснення моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття здійснюється **Міндовкіллям**.

- ✓ Для організації здійснення моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття Міндовкілля із урахуванням пропозицій суб'єктів моніторингу забезпечує розроблення та в річний строк з дня набрання чинності постановою Кабінету Міністрів України від 17 січня 2024 р. [№ 45](#) “Про затвердження Порядку здійснення моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття” затверджує за погодженням із Національною академією наук програму моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття національного рівня.
- ✓ Інші суб'єкти моніторингу **в шестимісячний строк** з дня затвердження програми моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття національного рівня забезпечують розроблення та затверджують із урахуванням визначених нею вимог програми моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття регіонального, локального та об'єктового рівня.
- ✓ Програми моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття відповідного рівня переглядаються за необхідності, але не **рідше ніж один раз на 10 років**.

Програма моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття відповідного рівня складається з розділів щодо об'єктів моніторингу, визначених [пунктом 5](#) цього Порядку, які містять:

- ✓ аналіз вимог законодавства, інформаційних потреб і способів використання інформації для прийняття управлінських рішень;
- ✓ аналіз стану об'єктів моніторингу та встановлення референтних (початкових) показників на час початку здійснення моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття або іншого часового періоду, щодо якого існують відповідні дані;
- ✓ цілі та задачі здійснення моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття;
- ✓ перелік та вимоги до оптимального набору первинних даних, необхідних для забезпечення виконання цілей і завдань моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття;
- ✓ уніфіковані наукові методи збору, обробки та аналізу первинних даних;
- ✓ визначені місця та строки (періодичність) збору первинних даних;
- ✓ вимоги до способів, строків і формату збереження, передачі, верифікації первинних даних;
- ✓ перелік даних, зібраних у рамках виконання інших програм і підсистем державної системи моніторингу довкілля, що мають бути враховані під час аналізу даних у підсистемі моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття;
- ✓ рекомендовані методи аналізу, візуалізації, оприлюднення, доведення до заінтересованих сторін результатів здійснення моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття;
- ✓ вимоги щодо особливостей здійснення моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття із урахуванням післявоєнного періоду, зокрема, на територіях, які зазнали чи могли зазнати відповідного негативного впливу;
- ✓ визначені суб'єкти моніторингу та виконавці, відповідальні за виконання робіт на кожному етапі здійснення моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття, його матеріально-технічне і фінансове забезпечення;
- ✓ вимоги до звітності про виконання програми моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття відповідного рівня та її періодичності.

- ✓ На виконання міжнародних зобов'язань України можуть розроблятися спільні з іншими державами чи організаціями програми моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття, використовуватися методи моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття та аналізу даних, рекомендовані відповідними міжнародними органами.
- ✓ На підставі даних, отриманих в результаті здійснення заходів державного нагляду (контролю) та проведення державного соціально-гігієнічного моніторингу, даних звітності, передбаченої законодавством (включаючи державну статистичну звітність), а також даних та інформації щодо об'єктів і видів діяльності, що підлягають оцінці впливу на довкілля відповідно до [Закону України](#) “Про оцінку впливу на довкілля”, Міндовкілля на підставі отриманих наукових обґрунтувань може змінювати і доповнювати перелік показників, за якими здійснюється моніторинг біологічного та ландшафтного різноманіття, а також змінювати періодичність їх вимірювання шляхом внесення відповідних змін до програми моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття національного рівня.
- ✓ Для встановлення референтного (початкового) стану об'єктів біологічного та ландшафтного різноманіття використовуються дані державних обліків і кадастрів рослинного і тваринного світу, територій та об'єктів природно-заповідного фонду, інформація щодо мисливських тварин та мисливських угідь, наданих у користування, інвентаризацій, літописів природи установ природно-заповідного фонду, окремих наукових досліджень, а також інформація, отримана з Червоної книги України та Зеленої книги України, і матеріали, що слугують для їх формування та оновлення, дані з наукової літератури та відкритих баз даних.

Результатами здійснення моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття є:

- ✓ первинні дані (дані спостережень за цільовими об'єктами моніторингу та супутні дані), зафіксовані способом, достатнім для їх верифікації;
- ✓ узагальнені дані, що стосуються кількісних і якісних характеристик об'єктів моніторингу в певний проміжок часу та/або в межах певної території;
- ✓ дані щодо оцінки стану біологічного та ландшафтного різноманіття, обчислення індексів і показників, визначених вимогами до офіційної статистики та відповідно до міжнародних договорів України;
- ✓ інформація щодо джерел негативного впливу на біологічне та ландшафтне різноманіття, короткострокові та довгострокові прогнози щодо зміни стану біологічного та ландшафтного різноманіття;
- ✓ науково обґрунтовані рекомендації, необхідні для прийняття управлінських рішень у сфері охорони, збереження, відтворення та використання біологічного та ландшафтного різноманіття;
- ✓ звіт про виконання програми моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття відповідного рівня.

На підставі даних та інформації, отриманих у результаті здійснення моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття, визначається стан біологічного та ландшафтного різноманіття, розробляються державні, регіональні, місцеві плани з охорони та відтворення біологічного та ландшафтного різноманіття, оцінюється рівень досягнення цілей і завдань державної політики у сфері охорони та відтворення біологічного та ландшафтного різноманіття.

Результати здійснення моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття використовуються для оновлення даних державних обліків і кадастрів рослинного і тваринного світу, територій та об'єктів природно-заповідного фонду, схем екологічної мережі, інформації щодо мисливських тварин та мисливських угідь, наданих у користування, водних біоресурсів та стану рибогосподарських водних об'єктів, Червоної книги України та Зеленої книги України, оновлення інформації щодо стану природоохоронних територій міжнародного значення та підготовки звітів відповідно до вимог міжнародних договорів України.

- ✓ Суб'єкти моніторингу зобов'язані безстроково зберігати інформацію, отриману в результаті здійснення моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття.
- ✓ Інформація, отримана та оброблена суб'єктами моніторингу, є офіційною.
- ✓ Суб'єкти моніторингу забезпечують оприлюднення звітів про виконання програм моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття національного, регіонального, місцевого та об'єктового рівня на постійній основі, але не рідше ніж один раз на 10 років.
- ✓ Суб'єкти моніторингу передають Міндовкіллю результати здійснення моніторингу на безоплатній основі у формі та строки, передбачені програмою моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття національного рівня.
- ✓ Міндовкілля забезпечує безстрокове збереження результатів здійснення моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття шляхом підтримки функціонування інформаційно-аналітичних систем у сфері охорони біологічного і ландшафтного різноманіття та їх інтеграції із загальнодержавною екологічною автоматизованою інформаційно-аналітичною системою забезпечення прийняття управлінських рішень та доступу до екологічної інформації та її мережею.

Суб'єкти моніторингу здійснюють кадрове забезпечення здійснення моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття шляхом:

- ✓ забезпечення врахування в освітніх програмах потреб у формуванні знань і компетенцій, необхідних для здійснення моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття;
- ✓ проведення аналізу потреб у фахівцях для здійснення моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття і внесення пропозиції щодо обсягів державної підтримки для підготовки фахівців із вищою освітою;
- ✓ доведення до відома закладів освіти, які перебувають у сфері їх управління, державного замовлення на підготовку фахівців, наукових кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів для державних потреб у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Підсистема моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття державної системи моніторингу довкілля функціонує в режимі:

- 1) повсякденного функціонування;
- 2) підвищеної готовності;
- 3) реагування на надзвичайні екологічні ситуації;
- 4) відстеження у відновлювальний (реабілітаційний) період

- ✓ Режим функціонування підсистеми моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття встановлюється Міндовкіллям залежно від режиму функціонування державної системи моніторингу довкілля.
- ✓ У режимі повсякденного функціонування суб'єкти моніторингу здійснюють заходи, передбачені програмами моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття відповідного рівня.
- ✓ У режимі підвищеної готовності суб'єкти моніторингу за необхідності збільшують частоту збору первинних даних і щільність мережі пунктів спостережень, здійснюють запобіжні та підготовчі заходи, спрямовані на мобілізацію виконавців моніторингових робіт, ресурсів і засобів для їх застосування в разі необхідності, укладають відповідні плани дій на випадок настання надзвичайної екологічної ситуації та відновлювального (реабілітаційного) періоду.

- ✓ У режимі реагування на надзвичайні екологічні ситуації суб'єкти моніторингу забезпечують здійснення безперервного моніторингу наслідків впливу надзвичайної екологічної ситуації на стан біологічного та ландшафтного різноманіття, невідкладно вносять первинні дані до відповідних інформаційно-аналітичних систем або забезпечують передачу даних Міндовкіллю в інший доступний спосіб, здійснюють необхідні евакуаційні заходи для запобігання шкідливому впливу на виконавців моніторингових робіт і матеріально-технічні ресурси моніторингу.
- ✓ У режимі відстеження у відновлювальний (реабілітаційний) період суб'єкти моніторингу здійснюють заходи, спрямовані на забезпечення фіксації динаміки природних змін стану об'єктів моніторингу, а також ефективності природоохоронних та інших заходів, спрямованих на ліквідацію наслідків надзвичайної екологічної ситуації.
- ✓ У режимі підвищеної готовності, реагування на надзвичайні екологічні ситуації та відстеження у відновлювальний (реабілітаційний) період суб'єкти моніторингу біологічного та ландшафтного різноманіття здійснюють інші заходи, передбачені законодавством.